

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 10.10.2005

Číslo: Ročník 15 (2005), Číslo 3

Sekce: Kdo je ...

Název článku: Vratislav Blažek

Autor: Aleš Fetters

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=604>

Vratislav Blažek

Aleš Fetters

Narozen 31. srpna 1925 v Náchodě, zemřel 28. dubna 1973 v Mnichově

Už vyslovení jména Vratislava Blažka vyvolává u těch, kdo ho znali, úsměv na tváři. Pamětníci rádi vyprávějí desítky humorných příběhů, jichž byl už od školních let protagonistou. Sérii vzpomínek na pedagogy náchodského gymnázia, kterou napsal k jubileu školy roku 1947, nedovolili „postižení pánové“ tehdy otisknout. Můžeme si je přečíst až v almanachu o půl století pozdějším, vydaném k stému výročí Jiráskova gymnázia v Náchodě v roce 1997. To už byl autor léta mrtev. Urna s jeho popelem mohla být uložena do rodinného hrobu na náchodském hřbitově až v září 1990. Tehdy byl jmenován in memoriam čestným občanem rodného města.

Spíše než čtenáři znají jeho jméno divadelní a zejména filmové diváči. Starci na chmelu nezestárlí ani po čtyřiceti letech. Blažkův kamarád od dětství prof. Bohumír Španiel (Rost'a Pitřman z knih Škvoreckého) vzpomíná, že se někdy začátkem šedesátých let sešli v Praze a řeč přišla i na tehdy pravidelné chmelové brigády. Blažek se zájmem poslouchal vyprávění o zážitcích kolem nich. Byl to jeden z podstatných impulzů pro scénář k úspěšnému filmu, našemu prvnímu filmovému muzikálu. Filmových scénářů napsal Blažek předtím i potom celkem asi dvacet.

Po válce začal Blažek studovat na Akademii výtvarných umění a na UMPRUMu, s nesporným výtvarným talentem, ale i stejně nespornou nechutí podřizovat se vkusu jiných. Studia opustil. Už v roce 1946 se hrálo satirické pásmo Ferda sirky zeměkoule, jehož byl spoluautorem. Jeho hra Král nerad hovězí (1947) měla v Divadle satiry výrazný úspěch, hrála se tam celkem 375krát. Hra Kde je Kuťák? byla po premiéře nejen stažena, ale Divadlo satiry, kde se hrála, bylo rozpuštěno. Hru s názvem Trudy po diskusi s „dohliziteli“ hodil do kamen. Žádný její opis se údajně nezachoval. Jan Werich k příběhu dodává: „To byla Blažkova hra, která doslova shořela. A z plamenů vyskočil Blažek, který není děvka prodejná.“

Nejúspěšnějšími jeho hrami byly nesporně Třetí přání a Příliš štědrý večer. Jimi postoupil mezi nejvýznamnější divadelní tvůrce 50. a 60. let minulého století. Jan Werich tehdy Blažka charakterizoval: „Blažek má smysl pro humor, který začíná a končí vzácnou a blahodárnou vlastností, dělat si srandu sám ze sebe. /.../ Umí poznat směšnost situací. A co víc, dovede ji zpracovat v komično, dát mu formu a dát je dál.“ Blažek napsal ovšem i na osm desítek písňových textů, nejen pro své hry. Mnohé se zpívají dodnes; málokdo si uvědomuje, že třeba známá Lékořice má text Blažkův.

Po „příchodu vojsk“ odešli Blažkovi v září 1968 do Mnichova. Život v exilu pro něj nebyl lehký. Jeho satirická i humoristická tvorba byla spjata s životem a prostředím, které důvěrně znal. Ten nový život mu zůstal cizí. Za téměř pět let prožitých v exilu nenapsal nic

tak významného, aby se to dalo srovnávat s jeho předchozí tvorbou. Z jeho exilové korespondence s Václavem Táborským však vznikla pozoruhodná knížka Mariáš v Reykjavíku. V roce 1975 ji vydali manželé Škvorečtí v Torontu (a u nás bohužel dosud znovu nevyšla, takže je těžko dostupná). Blažkovou postavou se pak inspiroval Josef Škvorecký v Příběhu inženýra lidských duší; dal mu tam průhledné jméno Blažej. Ale i tento román vyšel až po Blažkově smrti.

Autor s nesporným satirickým i humoristickým talentem zůstal vzhledem k nepřízni doby někde v půli cesty svých uměleckých možností, zůstává spíše jen anonymně skryt ve svých filmech, hrách a písničkách. Zajímavou knížku (nejen) vzpomínek na Blažka s titulem I v cizině jsem s Tebou vydal Filmový klub při Filmcentru v Hradci Králové v roce 1998.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>